

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

- เป็นองค์กรที่ให้บริการเด็กและครอบครัวในรูปแบบการทำงานแบบสหวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ข้อ 19 และ ข้อ 39
- ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองเด็กที่ถูกกระทำทารุณและถูกแสวงหาประโยชน์
- ดำเนินการโดยบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาความเสียหาย ฯลฯ

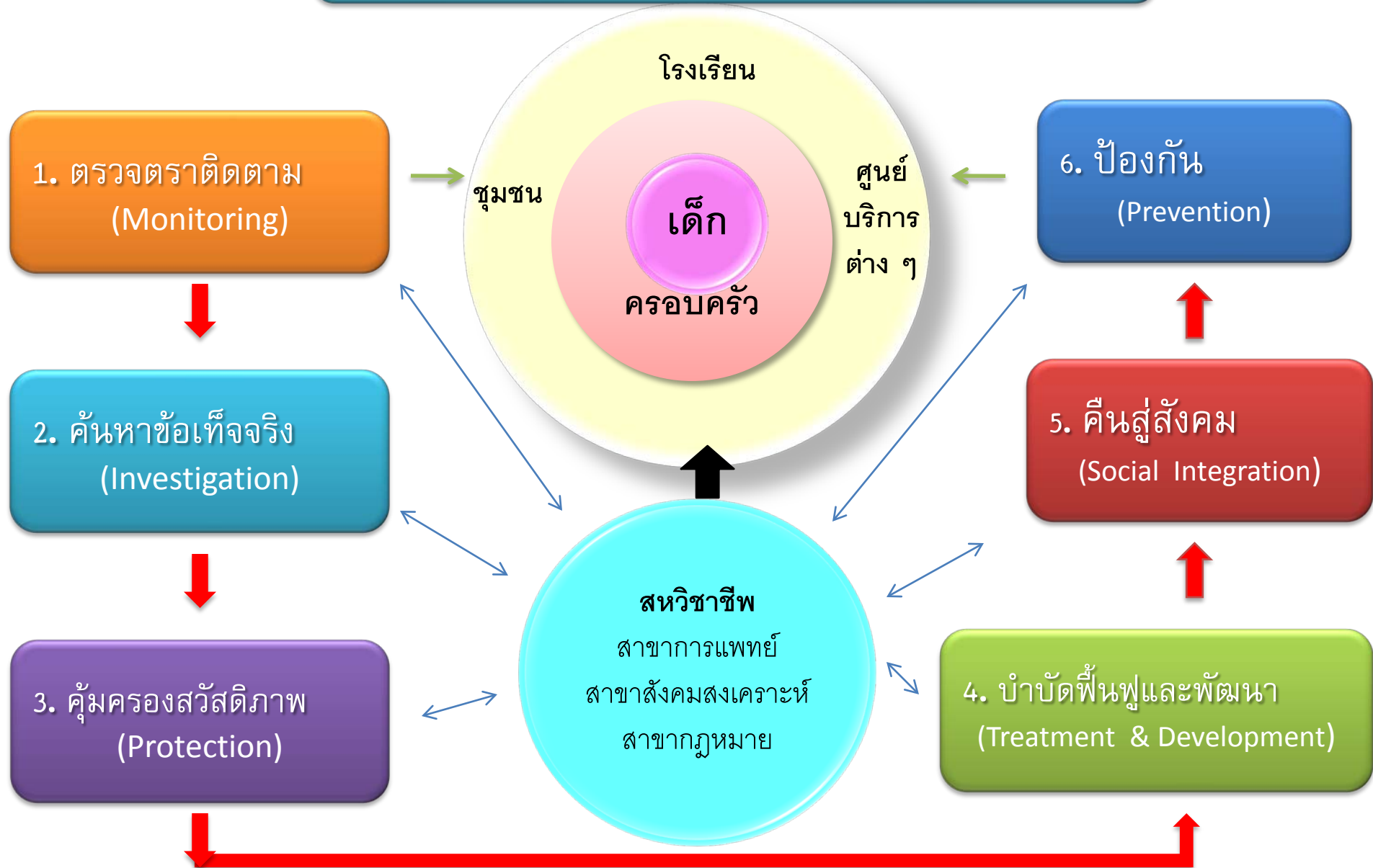

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

- เมื่อมีการแจ้งเหตุขอความช่วยเหลือเด็ก มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กโดยประสานความร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยใช้มาตรการทางสังคมสงเคราะห์ การแพทย์และกฎหมาย การช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก
- เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจสอบติดตาม การสืบค้นข้อเท็จจริง การคุ้มครองสวัสดิภาพ การช่วยเหลือทางกฎหมาย การฟื้นฟูเยียวยา การส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนา ตลอดจนการคืนเด็กสู่สังคม

กระบวนการคุ้มครองเด็กที่ถูกกระทำทารุณ

ขั้นตอนการดำเนินการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กที่ถูกกระทำทารุณ ตรวจสอบติดตาม

- รับแจ้งกรณีเด็กที่ถูกกระทำทารุณ เด็กที่ถูกแสวงหาประโยชน์
- ประสานงาน และลงพื้นที่ตรวจสอบติดตามกรณีที่ได้รับแจ้ง ค้นหาข้อเท็จจริง
- กรณีที่เด็กมีปัญหาเรื่องการเลี้ยงดูไม่เป็นไปตามมาตรฐานการเลี้ยงดูขั้นต่ำ ขาดทักษะในการเลี้ยงดู ให้คำแนะนำเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในทางที่เหมาะสม กรณีที่มีปัจจัยเสี่ยง ดำเนินการขจัดปัจจัยเสี่ยง โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้บริการติดตามเยี่ยม
- กรณีที่เด็กถูกกระทำทารุณ จำเป็นต้องประเมินเฉพาะหน้า โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก ในบางกรณีจำเป็นต้องแยกเด็กชั่วคราวเพื่อสืบเสาะพินิจ, ประเมินความต้องการของเด็กและครอบครัวต่อไป
- ประสานงานส่งเด็กไปอยู่ในสถานแรกรับหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ในบางกรณีส่งไปอยู่กับเครือญาติของเด็กหรือครอบครัวทดแทน
- ทำรายงานเกี่ยวกับเด็กเพื่อมอบให้สถานแรกรับ

การสืบค้นข้อเท็จจริง

- สืบเสาะและพินิจ หมายความว่า การค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและนำมาวิเคราะห์วินิจฉัยตามหลักวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตวิทยา กฎหมายและหลักวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและครอบครัวของบุคคลนั้น (มาตรา 4 พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546)
- การสืบค้นข้อเท็จจริง หรือการสืบเสาะและพินิจเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ ข้อเท็จจริงที่ได้นำไปใช้ในการประเมินสถานะและประเมินความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละราย นำไปสู่การกำหนดแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก 2546

การสืบค้นข้อเท็จจริง (ต่อ)

- ส่งเด็กตรวจหารายละเอียดของความเสียหายทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่โรงพยาบาลเพื่อรักษาและเก็บพยานหลักฐาน
- รวบรวมพยานหลักฐานที่สามารถยืนยันว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเด็กทั้งด้านจิตใจและร่างกายเกิดจากการกระทำของบุคคล และบันทึกไว้ในหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ บันทึกเสียง บันทึกภาพ วัตถุ
- หาพยานหลักฐานที่ระบุได้ว่าใครเป็นผู้กระทำ บางกรณีอาจใช้พยานวัตถุได้ว่าใครเป็นผู้กระทำ
- ค้นหาจุดเริ่มต้นของกระบวนการกระทำของผู้กระทำว่าเริ่มต้นจากจุดใด มีขั้นตอนมาตามลำดับอย่างไร ขั้นตอนรายละเอียดดังกล่าวจะสามารถชี้ให้เห็นความเสียหายด้านร่างกายและจิตใจชัดเจนขึ้น ทำให้แผนการบำบัดฟื้นฟู งานสังคมสงเคราะห์ และกฎหมาย สามารถให้บริการได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น ค้นหาว่าเกิดการกระทำกี่ครั้ง แต่ละครั้งมีกระบวนการอย่างไร เมื่อสิ้นกระบวนการเด็กและผู้กระทำมีการแสดงออกต่อกันอย่างไรในแต่ละครั้ง ก่อนหน้าและหลังจากผู้กระทำรายนี้ มีผู้กระทำรายอื่นอีกหรือไม่ อย่างไร

การสืบค้นข้อเท็จจริง (ต่อ)

- ในระหว่างการสืบเสาะและพินิจเพื่อหาทางคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม หน่วยงานส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาฟื้นฟูตามพ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ต้องดำเนินการภายใน 7 วันหรือขยายระยะเวลารวมไม่เกิน 30 วัน
- ประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อประเมินข้อเท็จจริงที่แต่ละวิชาชีพได้สืบค้นข้อเท็จจริง ประเมินสภาวะและความต้องการรับบริการของเด็กและครอบครัวเพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุด

การคุ้มครองสวัสดิภาพ

- ประชุมทีมสหวิชาชีพ เพื่อประเมินสถานะและประเมินความต้องการของเด็กเพื่อวางแผนในการให้ความช่วยเหลือเด็กและครอบครัว จัดลำดับการให้บริการ ให้บริการตามสายวิชาชีพ ติดตามผลการดำเนินการ
- ประสานงานส่งเด็กเข้าสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู แล้วแต่กรณีเพื่อให้เด็กได้รับความปลอดภัย ได้รับการพัฒนา และการบำบัดฟื้นฟู
- ให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์แก่เด็กและครอบครัว ในรูปแบบการสนับสนุนเรื่องการศึกษา เงินสงเคราะห์ ทุนประกอบอาชีพ สิ่งของ และบริการต่าง ๆ โดยประสานทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ และเครือข่ายอาสาสมัคร
- นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อธิบายให้เด็กเข้าใจและทราบถึงสิทธิและบทบาทในกระบวนการยุติธรรม ทำให้เด็กมีความสบายใจ มีความเชื่อมั่น คลายความวิตกกังวล ให้การสนับสนุนเมื่อเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละขั้นตอน

การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

- นักกฎหมายให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย โดยดำเนินการดังต่อไปนี้
- สืบค้นข้อเท็จจริงรวบรวมข้อมูลพยานหลักฐานในประเด็นทางคดี และประเด็นทางสังคมสงเคราะห์เบื้องต้นเท่าที่สามารถทำได้และส่งต่อข้อมูลให้นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา
- เตรียมความพร้อมเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อธิบายให้เด็กเข้าใจถึงขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นสอบสวน พนักงานอัยการ และ ศาล
- ประสานงานบุคคลากรในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละขั้นตอน
- จัดหาทนายความเข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีอาญาที่มีความซับซ้อน
- จัดหาทนายความเพื่อฟ้องเรียกค่าเสียหาย หรือยื่นคำร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีอาญา

การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย (ต่อ)

- ยื่นคำขอค่าตอบแทนผู้เสียหายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยยื่นที่กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
- จัดหาทนายความว่าความแก้ต่างในกรณีที่ได้ก ผู้ปกครอง หรือพนักงานของมูลนิธิ ถูกฟ้องคดีสืบเนื่องจากการช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก

บำบัดฟื้นฟูและพัฒนา

- นักจิตวิทยาค้นหาข้อเท็จจริงด้านจิตเวชเบื้องต้นเพื่อการช่วยเหลือในภาวะวิกฤต
- นำข้อมูลที่ได้ประสานงานให้เด็กได้รับการประเมินโดยทีมสหวิชาชีพ ได้แก่ กุมารแพทย์ จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เป็นต้น เพื่อค้นหาความเสียหายและแนวทางการช่วยเหลือ ด้านสุขภาพจิต บุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ผิดปกติ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และ พัฒนาการด้านครอบครัวโดยการใช้วิธีการประชุมร่วมกัน
- นำผลการประเมินและวินิจฉัยจากทีมมาวางแผนการบำบัดฟื้นฟูเด็กและครอบครัวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยแบ่งการดำเนินการด้านบำบัดฟื้นฟูออกเป็น
  - ดำเนินกิจกรรมบำบัดฟื้นฟูโดยนักจิตวิทยาและทีมงานในฝ่ายคุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งจะแบ่งการทำงานกับเด็กและครอบครัวโดยมีกิจกรรมทั้งกิจกรรมบำบัดรายเดี่ยว และกลุ่ม ในการทำกิจกรรมรายกลุ่มสำหรับเด็ก เช่น กิจกรรมเสริมคุณค่าตนเอง ทักษะชีวิต ทักษะศึกษา ศิลปะบำบัด เป็นต้น

บำบัดฟื้นฟูและพัฒนา (ต่อ)

- ประสานงานกับหน่วยงานที่มูลนิธิฯ ส่งเด็กเข้าไปอยู่ในความดูแล ได้แก่ สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู สถานดูแลองค์การ พัฒนาเอกชน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ฯลฯ เพื่อขอความร่วมมือและทำงานร่วมกันในการฟื้นฟูเยียวยาเด็ก
- ประสานงานหน่วยงานภายนอกที่ดำเนินการบำบัดฟื้นฟูเฉพาะด้าน ได้แก่ โรงพยาบาลศรี ัญญา สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น โรงเรียนศึกษาพิเศษ เป็นต้น
- ให้การสนับสนุนในการพัฒนาหน่วยงานที่ดูแลเด็กเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสังเกต พฤติกรรม อารมณ์ และอาการแสดงทางสุขภาพจิต การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในการ ประเมินสภาวะ
- สำรวจแหล่งให้บริการด้านกิจกรรมเพื่อบำบัดฟื้นฟูและรายละเอียดการดำเนินการ เพื่อให้เด็ก ได้รับบริการอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหา

บำบัดฟื้นฟูและพัฒนา (ต่อ)

- ประสานงานให้เด็กได้พบทีมจิตแพทย์ในพื้นที่ที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อขยายเครือข่ายการทำงาน ไปในจังหวัดอื่น เช่น โรงพยาบาลจิตเวชและโรงพยาบาลที่มีแผนกจิตเวช ตามจังหวัดต่าง ๆ
- ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับเครื่องมือหรือคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเยียวยาเด็กแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำงานร่วมกันในการช่วยเหลือเด็ก

การคืนเด็กสู่สังคม

- การคืนเด็กสู่สังคมจะต้องประเมินแล้วว่าเด็กจะมีหลักประกันว่าจะได้รับการเลี้ยงดูตามมาตรฐานการเลี้ยงดูขั้นต่ำและปราศจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้เด็กถูกกระทำทารุณหรือถูกปล่อยปละละเลย โดยดำเนินการ ดังนี้
- **เตรียมความพร้อมเด็ก**
  - **ด้านร่างกาย** มีการตรวจสุขภาพร่างกายทั่วไป ให้การรักษาโรคเจ็บป่วยต่างๆ สอนวิธีการดูแลสุขภาพร่างกาย
  - **ด้านจิตใจ** ให้การบำบัดปัญหาสุขภาพจิต ด้วยการพบจิตแพทย์และทำกิจกรรมบำบัด ประเมินสภาวะทางด้านสุขภาพจิตเด็กเป็นระยะก่อนส่งเด็กคืนสู่ครอบครัวและสังคม นอกจากนี้ภายหลังจากส่งเด็กคืนสู่สังคมแล้ว ติดตามและประเมินสภาวะทางด้านสุขภาพจิตของเด็กเป็นระยะ
  - **ด้านสังคม** โดยสอนทักษะต่างๆ เรียนรู้บทบาทของคนในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวและสภาพชุมชน ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน การให้ข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงกับเด็กเกี่ยวกับสถานการณ์ของครอบครัวและชุมชนที่เด็กจะไปอยู่เพื่อให้เด็กได้รับรู้ข้อมูลและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ
- ขั้นตอนการเตรียมเด็กใช้วิธีการให้คำปรึกษา ใช้กิจกรรม เช่น เขียนจดหมาย โทรศัพท์ เยี่ยมบ้าน ทดลองอยู่ เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กและคนในครอบครัว ให้ความรู้ และเรียนรู้บทบาทของครอบครัวในการอยู่ร่วมกัน

การคืนเด็กสู่สังคม (ต่อ)

- **เตรียมความพร้อมครอบครัว**
  - ชี้แจงให้สมาชิกในครอบครัวทราบถึงสภาพปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ
  - ให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวถึงทักษะการเลี้ยงดูเด็ก การแสดงบทบาทของคนในครอบครัวอย่างเหมาะสม
  - ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัดฟื้นฟูเด็ก เช่น การพบจิตแพทย์ การทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เป็นต้น
- **เตรียมชุมชน** โดยชี้แจงและทำความเข้าใจช่วยสอดส่องดูแลเรื่องความปลอดภัยและการให้บริการแก่เด็กและครอบครัว เช่น หน่วยงานสาธารณสุข โรงเรียน สถานีตำรวจ เป็นต้น รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน
- **การติดตามประเมินผล** หลังจากมีการเตรียมความพร้อมและให้เด็กและครอบครัวได้มีปฏิสัมพันธ์กันแล้ว นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาลงเยี่ยมครอบครัวและนำข้อมูลมาประเมินโดยทีมสหวิชาชีพ

การป้องกัน

- นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ซึ่งเด็กอาศัยอยู่เพื่อให้หน่วยงานเหล่านั้นคอยติดตามเป็นระยะๆ เพื่อช่วยสอดส่องดูแลและเป็นการป้องกันการถูกรุกระทำซ้ำ
- นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นๆ ภายในมูลนิธิ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เช่น ฝ่ายพัฒนาเด็กและครอบครัว ในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก , โรงเรียนคุ้มครองเด็ก และงานทำงานกับชุมชน เพื่อร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อติดตามเด็ก ครอบครัวยุติกรรมและชุมชนระยะยาวโดยเน้นกิจกรรมในเชิงป้องกันปัญหา
- นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาทำความเข้าใจกับเด็ก ครอบครัวยุติกรรมและชุมชนเพื่อให้เห็นถึงขั้นตอนในการติดตามและแผนงานในการดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหา
- นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาวางแผนระยะยาวในการติดตามเด็ก และยุติการให้ความช่วยเหลือภายหลังส่งต่อความช่วยเหลือให้กับบุคลากรในพื้นที่ดำเนินการและแจ้งให้ทีมสหวิชาชีพทราบเป็นระยะ
- นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาเด็ก ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ข้อมูลเด็กเกี่ยวกับหน่วยงานที่เด็กสามารถขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาอื่น ๆ ในอนาคต

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

- เลขที่ 979 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 12 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600
- โทรศัพท์ 0-2412-1196, 0-2412-0739 และ 0-2864 -1421
- โทรสาร 0-2412-9833
- อีเมล: cpcrheadoffice@yahoo.com
- www.thaichildrights.org

